

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 4 sierpnia 2010 r.

**Pan
Prof. dr hab. Wiesław Banyś
Rektor
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach**

LKA-4101-05-03/2010/P/10/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Katowicach skontrolowała Uniwersytet Śląski w Katowicach (zwany dalej *Uniwersytetem*) w zakresie wykorzystania środków publicznych w latach 2008 – 2010 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli, podpisanym w dniu 20 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Rektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W latach 2008 – 2009 Uniwersytet prowadził zajęcia dydaktyczne na 13 Wydziałach i 41 kierunkach studiów. Na Uniwersytecie studiowało w 2008 r. 33.136 osób (18.865 - na studiach stacjonarnych i 14.251 - na studiach niestacjonarnych) oraz w 2009 r. 32.708 osób (19.171 - na studiach stacjonarnych i 13.537 - na studiach niestacjonarnych).

W 2008 r. Uniwersytet otrzymał z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) dotacje w łącznej kwocie 211.213,8 tys. zł, z przeznaczeniem na działalność dydaktyczną i badawczą (badania statutowe i badania własne), pomoc materialną dla studentów i doktorantów oraz na remonty, a w 2009 r. w łącznej kwocie 222.265,0 tys. zł, w tym 3.067,0 tys. zł na inwestycje.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Uniwersytetu, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując pozytywną ocenę Najwyższa Izba Kontroli wzięła przede wszystkim pod uwagę:

- realizację zadań statutowych, w zakresie działalności dydaktycznej i badawczej,

- legalność, celowość i gospodarność w zakresie wykorzystania badanych środków publicznych (w tym na wydatki majątkowe) i wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem w roku 2008 (6.528,5 tys. zł) i 2009 (9.395,4 tys. zł) dodatkowych środków przekazanych przez MNiSW z rezerw celowych na dofinansowanie zadań szkolnictwa wyższego – wzrostu wynagrodzeń pracowników,
- zapewnienie na wszystkich wydziałach i kierunkach wymaganego minimum kadrowego,
- współpracę Uniwersytetu z instytucjami zagranicznymi,
- realizację projektów dotyczących m. in. rozwoju bazy technicznej, wyposażenia i unowocześnienia systemu kształcenia, dofinansowanych środkami z funduszy europejskich, a ocena powyższa uzasadniona jest wzrostem wartości realizowanych projektów i pozyskiwanych środków,
- oraz realizację wniosków pokontrolnych po kontroli przeprowadzonej na Uniwersytecie w 2008 r. w zakresie organizacji i finansowania studiów.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności sposobu rozliczenia dotacji przekazanej w 2009 r. ze środków budżetowych MNiSW na inwestycję budowlaną oraz wyliczania podstawy opodatkowania wynagrodzeń pracowników naukowych, dydaktycznych i naukowo – dydaktycznych.

1. W przekazanej przez Rektora i Kwestora dysponentowi części budżetu informacji z dnia 9 marca 2010 r., o sposobie wykorzystania środków przyznanych w wysokości 2.567,0 tys. zł, podano nieprawidłowe dane o kwocie (2.549,1 tys. zł) wykorzystanej na realizację zadania - montaż przegródek i ścianek w domach studenckich nr 1, nr 2, nr 7.

Z ustaleń kontroli wynika, że wydatkowanie środków na zapłatę 2 faktur wystawionych 30 grudnia 2009 r. w wysokości 1.336.193,73 zł (z podatkiem VAT) nastąpiło 15 stycznia 2010r., wobec powyższego niewykorzystane do 31 grudnia 2009 r. środki dotacji winny podlegać zwrotowi do budżetu państwa, a podana dysponentowi w rozliczeniu kwota niewykorzystanych środków – 16.903,12 zł winna zostać zwiększona o wartość płatności dokonanych po 31 grudnia 2009 r., tj. o kwotę 1.336.193,73 zł.

Niezależnie od faktu wystawienia faktur 30 grudnia 2009 r., celowości wykonania zadań, a także podnoszonych w toku kontroli okoliczności konsultowania sposobu wykorzystania i rozliczenia przedmiotowych środków z pracownikami MNiSW,

podkreślić należy, że przepisy art. 144 ust. 1 ww. ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, ze zm.), aktualnie art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240), dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa do 15 lutego następnego roku. Natomiast wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja została udzielona (art. 144 ust. 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, ze zm.), niedokonanie zwrotu dotacji w należnej wysokości lub nieterminowe dokonanie zwrotu tej dotacji stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2. Na podstawie zasad określonych przez Senat uchwałą nr 66 z dnia 26 czerwca 2007 r. (obowiązującą od dnia 1 stycznia 2007 r.)¹, zależnie od charakteru pracy, część wynagrodzenia pracowników Uniwersytetu była zakwalifikowana jako przychody z tytułu korzystania przez nauczycieli akademickich z praw autorskich w ramach stosunku pracy, co skutkowało 50% kosztami uzyskania przychodów od wynagrodzenia zasadniczego. Postanowienia § 9 tej uchwały rozstrzygały również o stosowaniu podwyższonej, preferencyjnej wysokości kosztów uzyskania przychodów - także do wynagrodzenia zasadniczego za okresy urlopu wypoczynkowego oraz innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy. W ocenie NIK, sformułowanej z uwzględnieniem opublikowanych stanowisk organów skarbowych oraz praktyki stosowanej w tym zakresie w innych uczelniach, stosowanie preferencyjnych kosztów uzyskania przychodu od wynagrodzeń za okresy urlopowe nie było zasadne, ponieważ wynagrodzenie nie było przychodem za wykonanie utworu, ani nie było bezpośrednio związane z korzystaniem z praw autorskich lub rozporządzaniem tymi prawami. Wynagrodzenie urlopowe wypłacane było za okres niewykonywania pracy, a zatem także pracy twórczej przez nauczyciela akademickiego.

NIK zwraca ponadto uwagę, że stosowane na Uniwersytecie druki oświadczeń, w których nauczyciel akademicki oświadczał jaka część procentowa jego

¹ uchwała Senatu w sprawie podziału wynagrodzenia zasadniczego z tytułu korzystania przez nauczycieli akademickich z praw autorskich przy wykonywaniu obowiązków obejmujących prowadzenie badań naukowych i zajęć dydaktycznych w ramach stosunku pracy,

wynagrodzenia zasadniczego ma być objęta prawem autorskim w stosunku do czynności wykonywanych w ramach stosunku pracy, nie był zgodny z postanowieniem § 1 i 8 ww. uchwały Senatu. Na oświadczeniu nie wprowadzono zapisu o wyborze procentowego udziału wynagrodzenia objętego preferencyjną stawką kosztów, w odniesieniu do części wynagrodzenia z tytułu chronionych prawem autorskim wyników badań naukowych pracowników naukowo-dydaktycznych, w wyniku czego na oświadczeniach pracownicy nie wskazywali takiego udziału. Pomimo to, jeżeli pracownik zaznaczył, że będzie prowadził takie badania przyjmowano, że wynagrodzenie z tego tytułu stanowi 25% wynagrodzenia zasadniczego. Zastosowanie takiej zasady, naruszało postanowienia § 6 uchwały stanowiącej, że taki udział procentowy powinien być potwierdzony indywidualnie dla każdego pracownika przez dziekana lub kierownika jednostki organizacyjnej niebędącej wydziałem.

W przypadku jednego pracownika (za miesiące od stycznia 2008 r. do marca 2010 r.) zastosowano podwyższone koszty uzyskania przychodów w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w oparciu o stosowane zasady podwyższone koszty nie mogły przekroczyć w odniesieniu do tego pracownika 50% jego wynagrodzenia zasadniczego. Powyższe naruszało wymóg prawidłowego naliczenia, pobrania i odprowadzenia do urzędu skarbowego zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, wynikający z art. 41 i 42 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.). W czasie trwania kontroli skorygowano deklaracje o pobranych zaliczkach i wpłacono na rachunek urzędu skarbowego kwotę niepobranych zaliczek (174 zł) wraz z odsetkami.

Ponadto NIK zwraca uwagę, że obowiązujące na Uniwersytecie zasady rozliczania kosztów, choć zgodne z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych (Dz.U. Nr 246, poz.1796), nie umożliwiały jednak ustalenia jaki rzeczywisty koszt ponosił Uniwersytet w związku z kształceniem na studiach niestacjonarnych. W praktyce ewidencja kosztów takich studiów obejmowała jedynie tzw. koszty proste, natomiast koszty wspólne dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (np. koszty wynagrodzeń osobowych w ramach pensum, mediów, sprzątania etc.) nie były rozdzielone. W 2009 r. podjęto działania w celu wyodrębnienia ewidencji kosztów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Jak wyjaśnił Pan Rektor dokładne rozdzielenie kosztów

zostanie przeprowadzone po wejściu w życie nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zdaniem NIK, dopiero pełne wyodrębnienie kosztów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych umożliwi stwierdzenie, że otrzymane od MNiSW środki budżetowe przeznaczone na zadania określone w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz.1365, ze zm.), tj. na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Rozliczanie dotacji z budżetu państwa z uwzględnieniem kryterium wykorzystania środków - zapłaty za zrealizowane zadania.**
- 2. Zweryfikowanie zasad naliczania podatku dochodowego od wynagrodzeń nauczycieli akademickich za okresy urlopu wypoczynkowego.**
- 3. Zapewnienie możliwości prawidłowej realizacji postanowień § 1, 6 i 8 uchwały Senatu w sprawie podziału wynagrodzenia zasadniczego z tytułu korzystania przez nauczycieli akademickich z praw autorskich przy wykonywaniu obowiązków obejmujących prowadzenie badań naukowych i zajęć dydaktycznych w ramach stosunku pracy.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Rektora o przesłanie w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego Panu Rektorowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.